

Pogłębione pytania o aktualne zagadnienia gospodarcze oraz wpływ wojny w Ukrainie na koniunkturę – oceny i oczekiwania

Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2023 (październik 2023)”.

Spis treści

Spis treści 1

Tabela 1. Zakres danych prezentowanych w tym opracowaniu i załączonych bazach Excel..... 1

Synteza2

PROCESY CENOWE3

 Wykres 1. Ceny usług/materiałów/surowców w najbliższym okresie3

 Wykres 2. Czynniki wpływające na wzrost kosztów funkcjonowania firmy4

 Wykres 3. Wpływ zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa na decyzje inwestycyjne, produkcję/sprzedaż i zatrudnienie.....5

Formularz bieżącej edycji badania.....6

Uwagi metodologiczne 8

Tabela 1. Zakres danych prezentowanych w tym opracowaniu i załączonych bazach Excel

Sektor gospodarki		wg klas wielkości				wg PKD 2007
Przetwórstwo przemysłowe		Do 9 pracujących	10-49 pracujących	50-249 pracujących	250 i więcej pracujących	ogółem sekcja C; działy 10+11+12, 22, 25
Budownictwo						ogółem sekcja F; działy 41, 42, 43
Handel	hurtowy					dział 46
	detaliczny					działy 45+47; grupowania: żywność pojazdy samochodowe
Usługi						ogółem usługi; ogółem sekcje H, I, J, K, L, M, N

Synteza

W październikowym, rozszerzonym badaniu koniunktury pytania dotyczyły negatywnych skutków wojny w Ukrainie oraz procesów cenowych. Zestaw pytań dotyczący procesów cenowych był poprzednio zadawany w lipcu br. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące zagadnienia:

Procesy cenowe

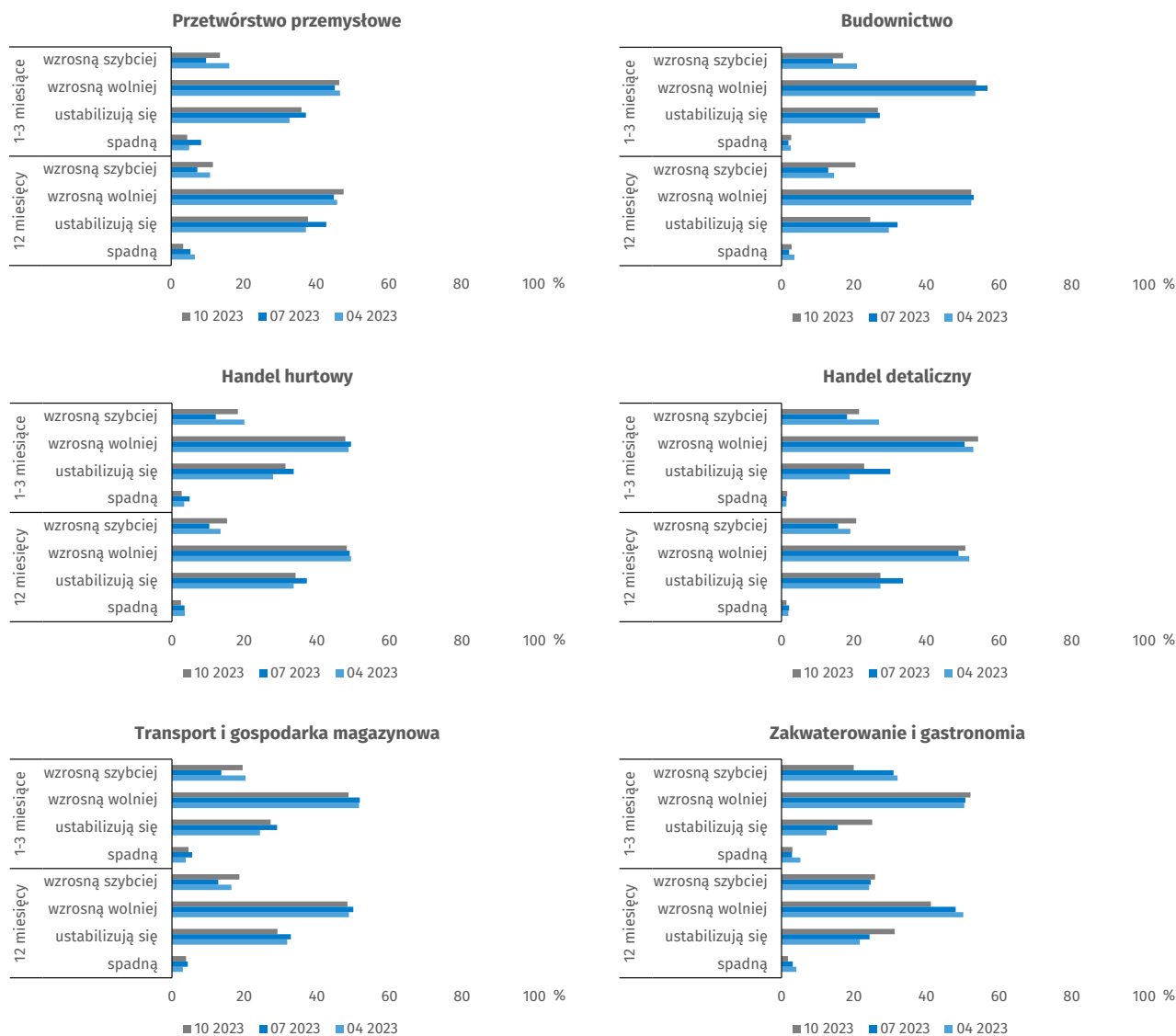
- **We wszystkich sektorach gospodarki przeważały odpowiedzi wskazujące, że ceny zarówno w krótkim okresie (najbliższe 1-3 miesiące), jak i dłuższym (najbliższe 12 miesięcy) będą rosły wolniej.** Biorąc pod uwagę główne sektory gospodarki, w przypadku krótkiego okresu na taką odpowiedź wskazało od 46,3% jednostek z sekcji przetwórstwo przemysłowe do 54,4% w usługach, a w przypadku okresu dłuższego od 47,5% jednostek z sekcji przetwórstwo przemysłowe do 52,3% w budownictwie. Jednocześnie, w porównaniu z badaniami z lipca br., we wszystkich sektorach gospodarki wzrósł odsetek podmiotów spodziewających się, że ceny usług, materiałów i surowców zarówno w krótkim, jak i dłuższym okresie wzrosną szybciej. Oczekiwania szybszego wzrostu cen przez najbliższe 1-3 miesiące najwyraźniej zwiększyły się wśród jednostek z sekcji obsługa rynku nieruchomości (wzrost wskazań o 9,3 p.proc.), z kolei w dłuższym okresie wzrost przewidują przede wszystkim jednostki z sekcji działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (wzrost wskazań o 10,6 p.proc.). Zwraca uwagę wyraźny spadek wskazań na ustabilizowanie się cen w okresie 1-3 miesiące (największy spadek o 10,9 p.proc. wśród jednostek usługowych o liczbie pracujących od 50 do 249 osób i o 10,7 p.proc. w podmiotach handlu detalicznego o liczbie pracujących 250 i więcej osób), jak i najbliższych 12 miesięcy (największy spadek o 12,9 p.proc. w sekcji informacja i komunikacja).
- **Wśród czynników wpływających na wzrost kosztów funkcjonowania firmy dominują wskazania na ceny energii i paliw oraz koszty zatrudnienia.** W porównaniu z lipcowymi wynikami badań, na poziomie głównych sektorów gospodarki wystąpił wzrost odsetka ankietowanych wskazujących na ceny energii i paliw, jako czynnika wpływającego na wzrost kosztów funkcjonowania firmy (największy wśród jednostek przetwórstwa przemysłowego o 6,7 p.proc.). Na uwagę zasługuje spadek wskazań o 4,5 p.proc. na koszty zatrudnienia w handlu detalicznym. Przedsiębiorstwa coraz częściej wskazują na wzrost cen importu bezpośredniego, jako czynnika wpływającego na wzrost kosztów funkcjonowania firm. Przykładem są przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost wskazań o 13,4 p.proc.) i podmioty handlu hurtowego o liczbie pracujących do 9 osób (wzrost wskazań o 12,9 p.proc.).
- **Podobnie jak w lipcu br., wyniki wskazują, że zmiany warunków finansowania przedsiębiorstwa wpływają przede wszystkim na odłożenie decyzji inwestycyjnych oraz, w nieco mniejszym stopniu, na ograniczenie zatrudnienia oraz produkcji/sprzedaży.** Na poziomie głównych sektorów gospodarki na odłożenie decyzji inwestycyjnych wskazało od 23,6% jednostek w usługach do 34,4% przedsiębiorstw budowlanych. Biorąc pod uwagę klasy wielkości przedsiębiorstw, w niektórych sektorach gospodarki, zauważalne jest zwiększenie odsetka odpowiedzi jednostek o liczbie pracujących 250 i więcej osób wskazujących na przyspieszenie inwestycji, wzrost produkcji/sprzedaży oraz zatrudnienia. Analizując tę klasę wielkości przedsiębiorstw, na wpływ zmian warunków finansowania przedsiębiorstwa na przyspieszenie inwestycji wskazuje m.in. o 13,4 p.proc. więcej przedsiębiorstw budowlanych, na wzrost produkcji/sprzedaży wskazuje o 3,5 p.proc. więcej jednostek usługowych, a na wzrost zatrudnienia o 2,3 p.proc. więcej jednostek przetwórstwa przemysłowego.

Wpływ wojny w Ukrainie

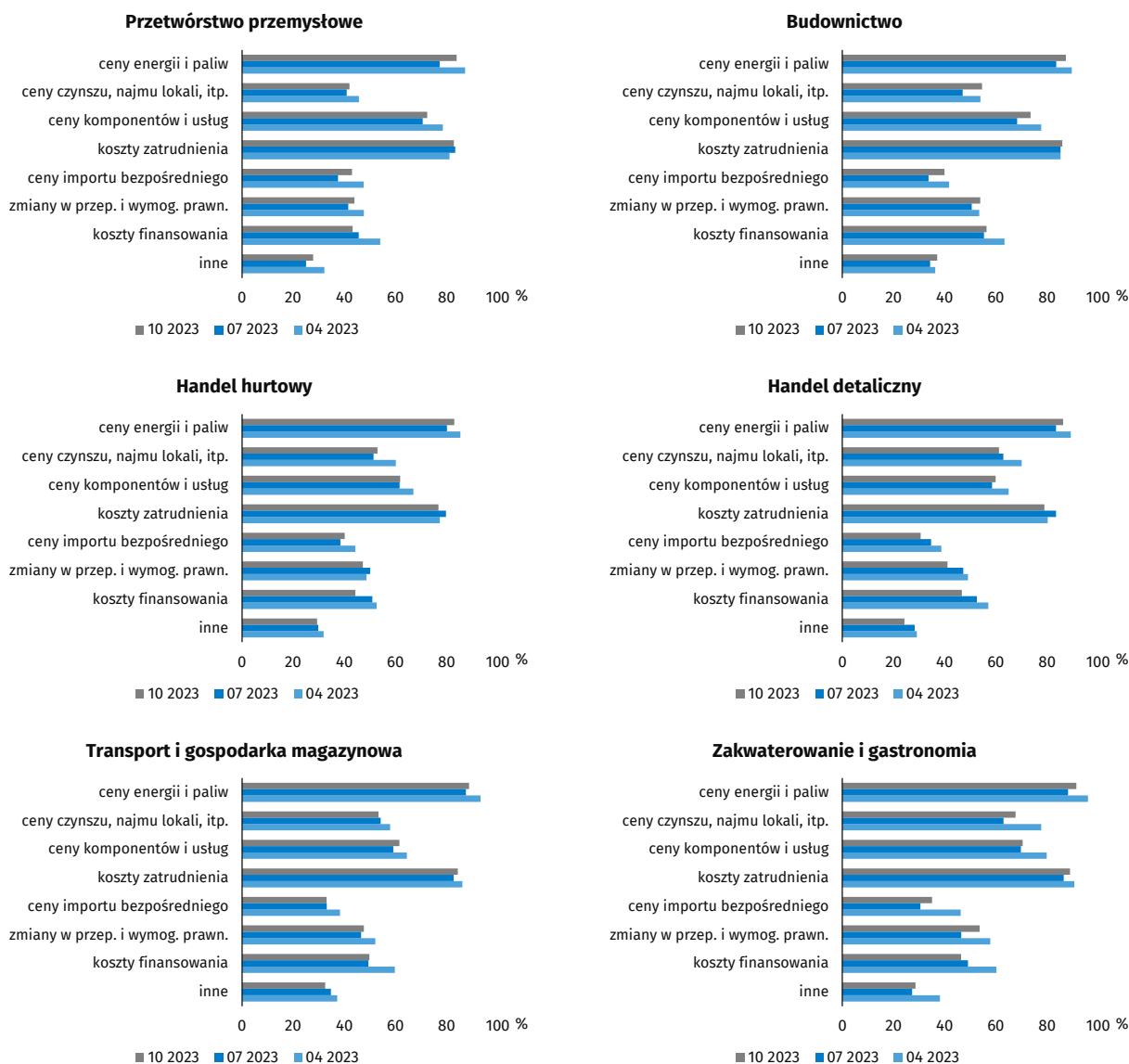
- **W porównaniu z poprzednim miesiącem, odsetek ankietowanych wskazujących na odczuwanie negatywnych skutków wojny w Ukrainie (poważnych lub zagrażających stabilności firmy) pozostał na podobnym poziomie. Jedynie w handlu hurtowym sytuacja oceniana była nieznacznie gorzej niż we wrześniu (wzrost wskazań o 1,9 p.proc.).** Biorąc pod uwagę główne sektory gospodarki, najważniejszym negatywnym skutkiem wojny wskazywanym przez ankietowanych jest nadal wzrost kosztów (od 57,8% wskazań wśród jednostek handlu hurtowego do 77,5% w budownictwie). Na niższych poziomach agregacji wyraźniejsze zmiany wskazań na ten wariant odpowiedzi wystąpiły w przypadku firm budowlanych o liczbie pracujących 250 i więcej osób (spadek o 5,5 p.proc.) oraz jednostek handlu hurtowego o liczbie pracujących do 9 osób (spadek o 5,4 p.proc.). W przypadku zatrudnienia pracowników z Ukrainy, większe zmiany zaobserwowano wśród jednostek budowlanych o liczbie pracujących 250 i więcej osób, gdzie nastąpił wzrost odsetka wskazań zarówno na odpływ (o 9,8 p.proc.), jak i napływ (o 7,9 p.proc.) pracowników z Ukrainy.

PROCESY CENOWE

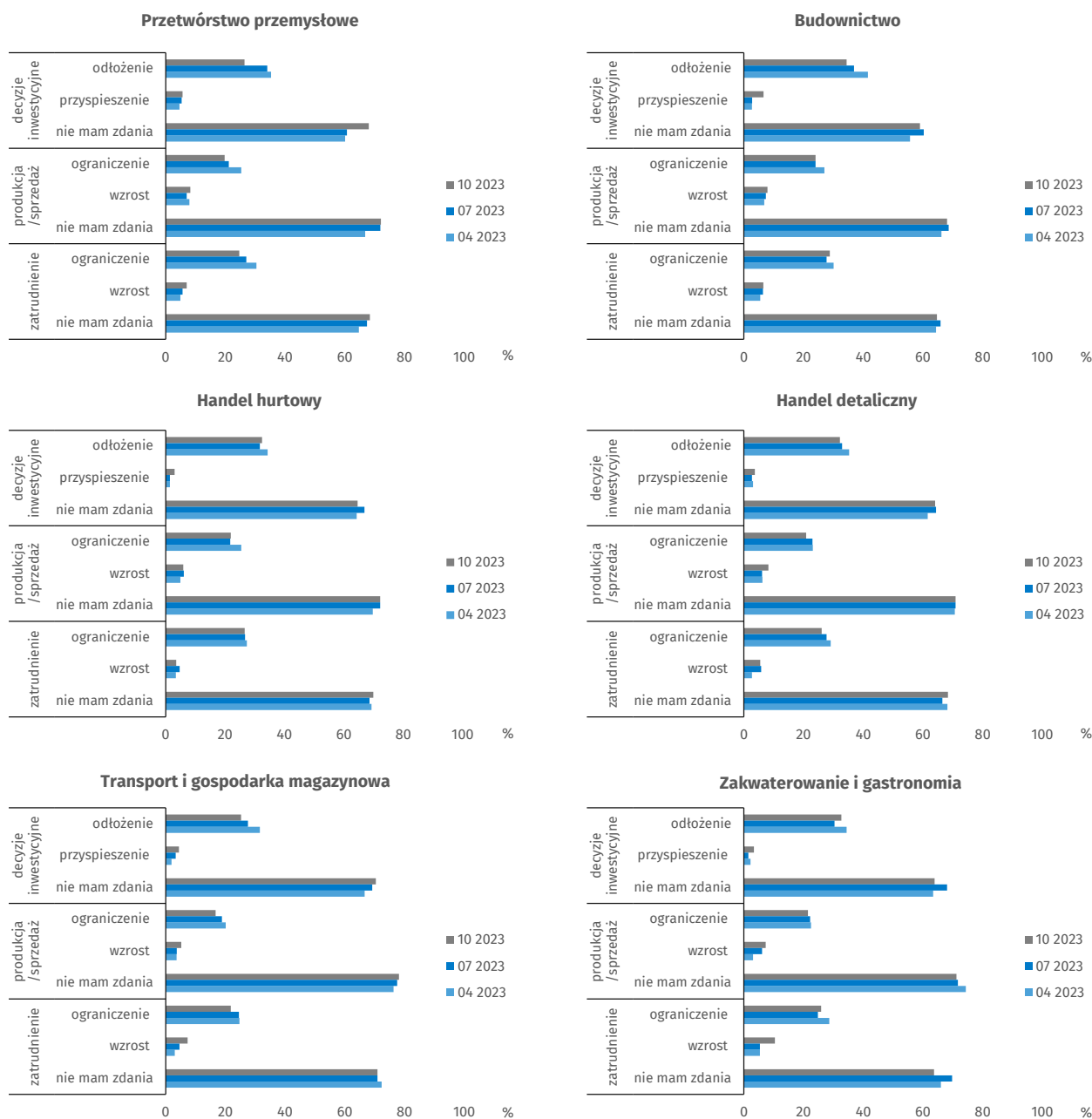
Wykres 1. Ceny usług/materiałów/surowców w najbliższym okresie

Wykres 2. Czynniki wpływające na wzrost kosztów funkcjonowania firmy

Wykres 3. Wpływ zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa na decyzje inwestycyjne, produkcję/sprzedaż i zatrudnienie

Formularz bieżącej edycji badania

Wpływ wojny w Ukrainie

1. **Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. nieznaczne
2. poważne
3. zagrażające stabilności firmy
4. brak negatywnych skutków

2. **Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:**

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. spadek sprzedaży – spadek przychodów
2. wzrost kosztów
3. zakłócenie w łańcuchu dostaw
4. duże zaburzenia organizacyjne w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
5. problemy z bieżącym finansowaniem
6. nadmierne zapasy
7. zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami

3. **Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu:**

Dopuszczalne jest równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników).

W przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”, proszę zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”

1. odpływ pracowników z Ukrainy
 - a. nieznaczny
 - b. poważny
2. napływ pracowników z Ukrainy
 - a. nieznaczny
 - b. poważny
3. nie dotyczy

Procesy cenowe

4. Jak Państwa zdaniem kształtować się będą ceny usług/materiałów/surowców wykorzystywanych przez Państwa firmę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej?

w krótkim okresie (1-3 miesiące) - w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. wzrosną szybciej
2. wzrosną wolniej
3. ustabilizują się
4. spadną

w dłuższym okresie (najbliższe 12 miesięcy) - w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. wzrosną szybciej
2. wzrosną wolniej
3. ustabilizują się
4. spadną

5. Które z poniższych czynników w największym stopniu wpłyną na koszty funkcjonowania Państwa firmy w okresie najbliższego kwartału:

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

	wzrost kosztów	spadek kosztów
1. ceny energii i paliw	☐	☐
2. ceny czynszu, najmu lokali, itp.	☐	☐
3. ceny komponentów i usług	☐	☐
4. koszty zatrudnienia	☐	☐
5. ceny importu bezpośredniego	☐	☐
6. zmiany w przepisach i wymogach prawnych	☐	☐
7. koszty finansowania (kredyty, pożyczki, itp.)	☐	☐
8. inne	☐	☐

6. Czy obserwowane i przewidywane zmiany w warunkach finansowania przedsiębiorstwa (koszty kredytów bankowych i ich dostępność, kredyt kupiecki, odroczone płatności, itp.) spowodują, w najbliższych 12 miesiącach, w przypadku:

Proszę zaznaczyć po jednej odpowiedzi w każdym z wariantów

1. decyzji inwestycyjnych	☐ odłożenie	☐ przyspieszenie	☐ nie mam zdania
2. produkcji/sprzedaży	☐ ograniczenie	☐ wzrost	☐ nie mam zdania
3. zatrudnienia	☐ ograniczenie	☐ wzrost	☐ nie mam zdania

Uwagi metodologiczne

Do badania koniunktury gospodarczej – od badania za kwiecień 2020 r. – dołączany jest dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają – równoległe z wynikami standardowej części badania – bieżących ocen skutków wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw oraz pogłębionych informacji o aktualnych, kluczowych zagadnieniach gospodarczych.

Z uwagi na skalę przeprowadzanego badania, jego tematykę i szczegółowość, badanie jest źródłem szybkiej i szerokiej informacji m.in. o wpływie wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa w Polsce.

Moduł skierowano – na zasadzie dobrowolności – do szerokiej grupy przedsiębiorstw, obejmującej większość sektorów polskiej gospodarki i sekcji PKD, ok. 17,5 tys. w prezentowanych obszarach.

Aneks przedstawia poszerzoną, w odniesieniu do Informacji sygnałnej i publikacji, analizę wyników wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami metodologicznymi.

Większość pytań w dodatkowym module jest niezmienna, część pytań ma jednak charakter rotacyjny (w cyklu kwartalnym), co pozwala rozszerzyć zakres poruszanych w badaniu zagadnień. Dopuszczalne są również modyfikacje w celu dostosowania badania do aktualnej sytuacji i podstawowych wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorstwa.

Dodatkowy moduł został podzielony na dwie sekcje – pytań dotyczących wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą oraz pogłębionych pytań o aktualne zagadnienia gospodarcze (inwestycje, procesy cenowe, pracownicy).

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę Czytelnika na pewne kwestie interpretacji wyników w przypadku pytania o pracowników z Ukrainy. W pytaniu tym dopuszczalne było równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” i „napływ”), w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%. Odpowiedź „nie dotyczy” zaznaczana była w przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”.

Przy interpretacji pytań o charakterze ilościowym, należy mieć na uwadze fakt, że są one zadawane w ramach badania ankietowego koniunktury gospodarczej i należy interpretować je zgodnie z charakterem tego badania.

W badaniu proces agregacji i ważenia odpowiedzi respondentów na dany wariant pytania jest dokonywany zgodnie z metodą stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej, a opisaną w „Zeszytach metodologicznych: Badanie koniunktury gospodarczej”.

Badanie jest przeprowadzane w okresie od 1 do 10 dnia każdego miesiąca.